

רותם ניר נחמיאס.
"מכרה אמרה
שעשיתי עליה חרם
כשהיינו ילדות.
זה טלטל אותי"

”
לא בחרתי
להיות
מלכת
הכיתה
”

רותם ניר נחמיאס יודעת מניסיון אישי שמלכת הכיתה לא תמיד רעה, לפעמים היא ילדה חזקה שלא יודעת איך לתעל את העוצמות שלה. בספר הנוער "כוכבת" היא מראה שלפופולריות יש מחיר

גלית הראלי | צילום: גיל נחושתן

את צריכה לשנות את כל הספר. אלה צרות של עשירים. לא מעניין אף אחד שילדה המקובלת קשה. כשהיא מגיעה לבית ספר חרש, היא צריכה להיות שנואה". רותם ניר נתמייאס לא תשכח את המייל שקיבלה מעורכת ספרי נוער באחת ההוצאות הגדולות בישראל בתגובה לכתב היד ששלחה לה. המילים האלה השאירו אותה במיטה יום והצי.

רותם (47), ביבליותרפיסטית, עורכת ואמא לשתיים (בנות 10 ו-8), לא רצתה לכתוב את הסיפור המוכר על הילדה הטובה והרחיבה שמנצחת את מלכת הכיתה המרושעת. היא רצתה לכתוב את "כוכבת" (הוצאת "שתיים"), ספר נוער סוחף שמעז להביא את זווית הראייה של הילדה המקובלת. היא יודעת מניסיון אישי שמלכת הכיתה לא תמיד רעה. לפעמים היא ילדה עם עוצמות שאין לה מושג איך לתעל ושגם למעמד המלכותי שלה יש מחיר. הרחף של רותם לכתוב את "כוכבת" נולד מתוך צורך עמוק כאמא ובקוראת. "הכוונה הייתה לכתוב ספר נעורים על החיים עצמם", היא מס' בירה. "אין מספיק ספרים כאלה על הגיל הזה, שהוא דרמה אחת גדולה. למי שפחות מתחברת לפנטזיה, אין לאן לפנות. רציתי להביא לבנות שלי ספרים שמשקפים את המציאות שלהן. אומרים שילדים ובני נוער לא קוראים, אולי זה נכון, אבל אולי זה כי אין להם מה לקרוא אם הם לא חובבי דרקונים או עולמות סוריאליסטיים. רציתי לכתוב על התמודדויות בגיל ההתבגרות מעצם היותו כזה".

הגיבורה, ליאור, היא יפה, חכמה והכי מקובלת בכיתה. כל הבנות מק' שיבות לה ועושות בריוק מה שהיא אומרת, אבל אין לה אף חברה אמיתית. הספר נפתח בחרם. ליאור מודה בפני עצמה שהיא הייתה חלק ממנו: "זה היה עוד אחד מהמקרים האלה שהבנות עושות מה שאני אומרת".

● **במציאות שבה עולים עוד ועוד סיפורים על ילדים שעוברים הרמות, אחדים מהם מתאבדים, מעניין לקרוא על הנושא מזווית הראייה של מי שמניעה את המהלך.**

"שאלו אותי איך ליאור יכולה להיות גיבורת הספר אם היא עשתה חרם, אני רוצה להראות שהיא דמות מורכבת", אומרת רותם. "רק שככתבתי הכנתי למה לא הייתה גיבורה כזו עד היום. הרבה יותר קל לספר את הסיפור של הילדה הרחוקה, שאף אחד לא רואה כמה היא נהדרת, ולעומתה מלכת הכיתה שהיא סנובית ורעה. בשביל ליאור, הרגע שבו היא עושה משהו וכולם עושים את אותו הדבר, הוא עוצמתי ומבהיל. היא לא קמה ואמרה, 'בוא נעשה חרם', זו דינמיקה קבוצתית שיוצאת משליטה.

"באתי לספר סיפור רחב ומורכב חברתית, גם על האופן שהמערכת לא יודעת לעבור עם ילדות חזקות ומובילות. לחברה לא נוח עם ילדה שמשמיעה קול רענני. אומרים לנו להעצים בנות, אבל כשילדה באמת תופסת מקום, מיד אומרים לה 'תהיי פחות'".

חוצפנית ודעתנית

התחושה של להיות "יותר מדי" ליותר את רותם לאורך כל שנותיה. היא הייתה, לדבריה, תלמידה מצטיינת, מחוננת, משתפת נהרבה חוגים ובולטת חברתית. "המורות לא תמיד אהבו אותי", היא מודה. "הייתי חוצפנית ודעתנית. כשהייתי בכיתה ה', המורה לגיאוגרפיה אמרה שהשמש מסתובבת סביב כדור הארץ והיירה. לא יכולתי לשתוק. תיקנתי אותה מול כולם. תיקנתי אותה גם כשהיא אמרה שקולומבוס גילה את הודו במקום את אמריקה. בסוף אותה חודש עזבה את מערכת החינוך – זה היה רגע מבהיל, להבין שהכוח שלי גרם למבוגר לאבד את מקומו".

היא הכניסה לספר גם שיעור חברה בכיתה ד', שבו המורה הקריאה מול כל הכיתה פתק שכתבה עליה תלמידה אחרת. "זה היה אחרי משחק 'חבילה' עוברת, שבו החבילה הגיעה אליי שוב ושוב, ואותה תלמידה נעלבה", היא מספרת. "המורה סיימה להקריא את הפתק וזרקה לפה, ואני הוצאתי אותו מהפה. הוא שמור אצלי עד היום. זה היה 'עליהם' שלא ציפיתי שיקרה. לא הייתי מניפולטיבית, היו ילדים שרצו את חברתי מתוך אינטרס, התאים להם להיות קרובים אליי כי הייתי מלכת הכיתה. זה לא תפקיד שבחרתי,

כמו שאת לא בוחרת להיות השעיר לעזאזל".

● **גם סיפור החרם מבוסס על חוויותיך?**

"ביסודי רבתי עם חברה ובגלל זה היא עזבה את בית הספר. רצו להעפף אותי. אמרו לי: 'את מושעת, כי ילדה עזבה את בית הספר בגללך'. עוד ילדה שפגשתי שנים אחרי שסיימנו את הלימודים, אמרה לי: 'עשית עליי חרם כשהיננו ילדות'. זכרתי שהייתי ברוגז איתה, אולי דיברתי עליה ואליה לא יפה, אבל לא עשיתי חרם. זה טלטל אותי, להבין שמישהי מסתובבת בעולם עם פצע שאני גרמתי לה. הכאב הזה לא עובר בחיים. אני רואה נשים שמגיעות לטיפול בגיל מבוגר והכאב מהיסודי עדיין שם".

● **בדיעבד, איך את חושבת שנכון לטפל במקרים כאלה?** "ליאור, הגיבורה שלי, לא משתלטת על הכיתה, היא מנהיגה כריזמטית שנושאים אליה עיניים. המערכת צריכה לדעת לעבוד עם העוצמות החברתיות של המנהיגות – לא לדרוש מהן להיות פחות, אלא ללמד אותן להיות אחראיות על הכוח שלהן ולהשתמש בו נכון. המערכת נוטה להתמקד רק בקורבן ובמתעלל, וכשכאים לעשות בירור לא סופרים את המבצעים, אבל בתווך יש קבוצה גדולה של ילדים שממשיכים לגלגל את האירוע כמו כרוך שלג. בסופו של דבר חרם הוא אסון לכולם".

הפצע שעדיין מנהל

היא נולדה בנתניה, בת אמצעית. "ההורים שלי מעולם לא אמרו לי שאני 'יותר מדי', הם עמדו לצדי אבל לפעמים אמרו, 'נסי להיות פחות, כדי לא לעורר אנטגוניזם'. מעולם לא אמרו לי, 'את פוטנציאל לא ממומש', תפקידי היה לממש את הפוטנציאל. זה עול והוא מלווה אותי לאורך כל החיים. אני כל הזמן צריכה לייצג משהו, להיות מה שמצפים ממני להיות. כשהעורכת כתבה לי שליאור צריכה להיות שנואה בבית הספר החדש, הבנתי שהיא פספסה את כל העניין. היא לא יכולה להיות שנואה – היא רוצה לעבור מתחת לרדאר, אבל אין לה אפשרות כזו".

” לחברה לא נוח עם ילדה שמשמיעה קול רענני. אומרים לנו להעצים בנות, אבל כשילדה באמת תופסת מקום, מיד אומרים לה 'תהיי פחות' ”

אחרי הצבא, שם חוותה משבר עמוק ("הייתי פקי' דת לשכה, הרגשתי שאני מבוכות את חי והייתי בריכאון אמיתי"), רותם פנתה ללימודי משחק באוניברסיטת תל אביב. "מבחינתי העולם חיכה לי. ידעתי שהבמה היא המקום שלי". היא עברה קשה, הלכה לאינסוף אודישנים, קיבלה תפקידי אורח בסדרות כמו "רמזור", הופיעה בתיאטרון ילדים, אבל הפריצה הגדולה לא הגיעה. לדבריה, "זו הייתה הפעם הראשונה שהחיים העמידו אותי באתגר שלא יכולתי לנצח רק בעזרת כריזמה".

הקושי המשיך גם למישור האישי. במשך שנים רותם ובעלה אז, תומר, עברו טיפולי פוריות מתישים. "אומרים שאם משהו לא קרה, סימן שהוא לא צריך לקרות, אבל אמרתי שזה ממש צריך לקרות ואעשה הכול כדי שזה יקרה, שמה שלא יהיה, אני אחיה אמו. זה שינוי פנימי שהמשיך איתי הלאה". בני הווג שלה בעבר – וגם בהווה – הם מבריקים בתחומם. הראשון היה הסטנדאפיסט רועי לוי. "הייתי בת 17, מלצרית בקאמל קומדי קלאב, רועי היה לפני הפריצה הגדולה שלו. היינו ביחד שלוש שנים. כשהוא פריך, הייתי בצבא, כבויה ומתוסכלת, לא יכולתי להכיל את ההצלחה שלו". אחר כך הגיע קשר של שש שנים עם אמיר אטיאס מלהקת "בית הבובות". "הכרנו מהשכונה", היא מספרת. "נסעתי איתו ועם אח שלו איתי לטיול ברורים אמריקה, ושם נהיינו זוג. הייתי שם כשהם הבינו שמהו קורה עם המוזיקה שלהם, הייתי שם כשהם מילאו את הבארבי. כשזה הפך למשהו עצום נפרדנו".

בזמן הנישואים שלה למרה ביבליותרפיה, טיפל רגשי באמצעות כתיבה, והייתה מטפלת רגשית בבית ספר לילדי שילוב: "שם נשבעתי שהילדות שלי לא ילכו לבית ספר רגיל אחרי שראיתי איך צועקים על ילדים ואיך יש מורות שממש לא סובלות את התלמידים". כיום, כשהיא מתגוררת בכרכור, הילדות שלה לומדות בבית ספר רמוקרטי בפרדס חנה.

היא השתתפה בסדרנת כתיבה של עומר ברק ורענן שקד, שויהו מיד את הכישרון שלה. "בסיום הקורס רענן אמר לי, 'את משלנו, את חייבת לכתוב ולערוך'". שנה אחרי שסיימה את הקורס קיבלה מהם שיחה עם הצעת עבודה. הם חיפשו מישהי שתנהל את הקורס הדיגיטלי שלהם. היא התחילה, ודי מהר קיבלה את האחריות להיות "ממשבת", מי שנותנת משובים לטקסטים של התלמידים. לימים, גם עומר התגרש, והשניים נהיו זוג – מקצועי ואישי. יחד הם מנחים את הקורס החדש לתכנון ספרים ואת הפודקאסט "מרבדים כתיבה".

כעת היא מרגישה שסגרה מעגל. "כשעלה לי הרעיון לספר חשבתי שזה יהיה קל, אבל לא היה קל לחזור לנעורים ולראות את הפצע שעדיין מנהל אותי". היא מחפשת את הנערה שתקרא את הספר ותזהה את עצמה: "אני רוצה לתת לילדות החזקות והמכשורות מקום בעולם, בלי שהן יצטרכו להתנצל עליו". ■

הקש בעץ

איילת רובין כתבה על אביה את הספר "סבא עודד רופא עצים"

"ט"ו בשבט הוא הזדמנות להוכיח את חשיבותם של העצים לבני האדם", אומרת איילת רובין. "צריך לזכור את כל הטוב שאנחנו מפקים מהם, לטפח אותם ולא להזיק להם".

רובין (54), מעצבת אופנה, אמנית ומפעילת סדנאות רקמה ותפירה ממודיעין, היא מחברת הספר החדש "סבא עודד רופא עצים" (הוצאת כריכה). היא גדלה במושב עין יהב שבערבה, בתם של עודד ותמר יפה, ממייסדי המושב. מאחורי הכינוי "רופא עצים" שבשם הספר מסתתר עיסוקו האמיתי של אביה בן ה-81: בעל מעבדה חקלאית לאבחון מחלות צמחים ובדיקות קרקע. "הספר היה בתוכי במשך המון שנים", משתפת רובין. "היל' דים שלי גדלו עם סבא שתמיד לקח אותם ליערות, לגינות ולשרות, כדי לטפל בעצים. הוא חשף אותם לאהבה שלו לארמה ולצומח ולימד אותם אינסוף דברים. בשנים האחרונות כבר היה לי ברור שאני הולכת לכתוב את הספר. כמו אצל הרבה אנשים, המלחמה חידדה אצלי את הצורך להגשים חלומות ישנים. עם כל הדאגה לי לקיים לי בתקופת המלחמה, ובהם אחי שגר בעוטף, מצאתי בכתיבת הספר עוגן להיאחז בו".

בספר, המלווה באיוריה המקסימים של רותם טפלו, מסופר על סבא שבודק את העצים ("הוא ממש מרגיש אותם") ומחפש דרכים לעזור להם לצמוח ולהתפתח. בין היתר הספר מלמד שאסור לתקוע מסמרים בעץ, לקשור חבלים סביב הענפים או להרליק מדורות בקרבת עצים. הספר מודפס באותיות גדולות ומנוקדות ומתאים לילדי גן טרום-חובה עד כיתה ג'.

כמי שגדלה במושב ואוהבת עצים אהבת אמת, שמחתי שיצא ספר כזה ברור, מעניין וקולח, שמלמד רבים לחדש לכתוב ולשמרם. ● **אבא שלך לא נבון מזה שכתבת עליו ספר?** "ההפך, הוא כל כך גאה ומאושר. הוא בעצמו כותב כל הזמן בפייסבוק והאמת היא שהוא חולם להוציא ספר על יל' דותו בפרדסים ובשרות של מושב ירקונה ועל הוריו, שהיו בין מייסדי המושב".

● **החשקעה של סבא עודד השתלמה? מישהו מילדיך נדבק באהבה לעצים?**

"הם עדיין צעירים ולא בחרו מקצוע לחיים, אבל אחי אורי כבר הולך בדרכו: הוא פיתח חומר הדברה אורגני והקים מפעל, שמוכר לחקלאים מכל העולם".

להזמנות: ayelet-rubin.com

יעל גרטי